

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Mevrouw mr. Drs. H.G.J. Bruins Slot
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Geachte mevrouw Bruins Slot,

Wij hebben kennis genomen van het Concept Wetsvoorstel Wet op de politieke partijen. Middels deze brief maken wij gebruik van de mogelijkheid tot consultatie. Ook zijn wij met andere politieke partijen in overleg over een gezamenlijke reactie. Deze zal later toegestuurd worden.

Volt onderschrijft het belang van transparantie bij politieke partijen en we zijn daarom ook positief over het initiatief om duidelijke en strengere wetgeving in te voeren voor (financiering van) politieke partijen. Echter zien wij in dit concept wetsvoorstel een aantal belangrijke punten die om verbetering vragen. We hebben ons beperkt tot de belangrijkste punten en deze opgesplitst in inhoudelijke zorgpunten en praktische en uitvoeringsproblemen.

Inhoudelijk

- Artikel 13
In 13.1 staat dat leden een minimale contributie moeten betalen en dat de hoogte van dit bedrag door de ministeriële regeling wordt vastgesteld. Waarom is er gekozen voor wijziging per ministeriële regeling in plaats van per wetswijziging?

Het vaststellen per ministeriële regeling kan namelijk onvoorziene consequenties hebben voor politieke partijen en hun financiering. Partijen die de minimale contributie laag houden om lidmaatschap toegankelijk te houden, lopen het risico dat een (groot) deel van het ledenbestand wegvalt door ophoging van de minimale contributie. Door dit per ministeriële regeling te doen, kan een minister onbedoeld grote invloed hebben op formele ledenaantallen van partijen en de daaraan gekoppelde subsidie. Ook kan het gebeuren dat politieke partijen onvoldoende op de ophoging voorbereid zijn indien de wijziging snel van kracht wordt.

- Artikel 35
Politieke partijen worden verplicht binnen drie werkdagen donaties te melden boven de € 10.000.

Partijen, zeker de kleine, hebben beperkt personeel in dienst. Dat maakt de uitvoering van deze zeer strakke deadline erg lastig en legt een zeer hoge administratieve last op. Is er goed in kaart gebracht welke administratieve dit oplevert? En is dit in verhouding met de baten die hier tegenover staan?

Bovendien is er, door het aflopen van de Jettengelden, minder geld beschikbaar voor kleine politieke partijen terwijl tegelijk de administratieve lasten wel aanzienlijk verhoogd worden. Wordt er extra geld beschikbaar gesteld om deze extra administratieve last op te vangen? Of wordt er hiervoor actieve ondersteuning uit het ministerie of de Autoriteit aangeboden?

- Artikel 39
Politieke partijen mogen enkel nog donaties ontvangen van donateur met Nederlandse nationaliteit.

Bij de gemeenteraadsverkiezingen en Europese verkiezingen mogen ook niet-Nederlandse staatsburgers in Nederland stemmen. Echter worden zij hierdoor uitgesloten van het financieel steunen van een politieke partij. Hoe is het uitsluiten van deze stemgerechtigde groep uit te leggen?

Bovendien is het bij donaties niet vast te stellen wat de nationaliteit van een donateur is. Een Nederlands staatsburger kan bijvoorbeeld doneren vanuit het buitenland met een buitenlandse IBAN en een niet-Nederlands staatsburger met een Nederlandse IBAN. Hoe wordt verwacht dat politieke partijen de nationaliteit bij alle donaties controleren?

- Artikel 45
In dit artikel worden decentrale politieke partijen en afdelingen van landelijke politieke partijen verplicht om donaties boven de € 50 (cumulatief per jaar) te registreren.

Dit legt een enorme last bij decentrale partijen en afdelingen. Met de ondergrens van € 50 zullen zo goed als alle donaties geregistreerd moeten worden. De decentrale partijen en afdelingen bestaan voornamelijk uit kleine teams van vrijwilligers. Hoe denkt de minister dat dit uitgevoerd kan worden?

Bovendien zijn afdelingen van landelijke partijen geen eigen rechtspersoon. Dit betekent dat zij geen eigen bankrekening e.d. hebben. Hoe wordt een donatie aan een afdeling gedefinieerd? En hoe is deze te onderscheiden van een donatie aan de landelijke partij?

- Artikel 76
Wij lezen hierin dat de minister de leden van de Autoriteit aanstelt zonder tussenkomst van de Tweede Kamer. In het GRECO rapport wordt aangegeven dat de oude instantie (ctfpp) onvoldoende onafhankelijk is omdat de leden door minister worden benoemd. Waarom is er bij de nieuwe Autoriteit weer voor deze wijze van aanstelling gekozen?

In 76.4 zijn beperkingen opgenomen voor dubbelfuncties. Hierbij zijn echter functies bij politieke partijen (bijv. bestuur) niet meegenomen. Dat betekent dat

een bestuurslid van een politieke partij ook lid van de Autoriteit kan zijn. Waarom zijn deze en soortgelijke beperkingen niet opgenomen?

- Artikel 82 en 83
Deze artikelen bieden de mogelijkheid voor de Autoriteit om dwangsommen en boetes op te leggen. Echter is er niet opgenomen wanneer deze dwangsommen en boetes opgelegd worden en wat de hoogte per overtreding is. Verdere details kunnen door het bestuur (van de Autoriteit) worden vastgesteld.

Is het gezien de potentiële zwaarte van het instrument niet beter om de nadere invulling van de artikelen art. 82 en 83 samen met de wet voor te leggen?

- Artikel 86
Dit artikel biedt de mogelijkheid om een politieke partij te verbieden. Gezien de enorme zwaarte van het instrument is het wel erg open en breed opgeschreven. Zo biedt het zinsdeel "in ieder geval" (86.2) veel ruimte om de grondslagen voor het verbod uit te breiden. Waarom is gekozen voor deze brede en summiere vorm van het artikel?

Praktisch en uitvoering

- Artikel 30
Lid 1 geeft aan dat indien donateur geen natuurlijk persoon is de naam en het adres van de uiteindelijke belanghebbende ook moet worden geregistreerd, echter is sinds november 2022 informatieverstrekking uit het UBO-register (tijdelijk) niet mogelijk. Wanneer wordt het UBO-register (voor politieke partijen) weer opengesteld? En in geval van momenten waar het niet beschikbaar is: Hoe worden politieke partijen dan geacht aan deze informatie te komen binnen de gestelde termijn?
- Onder andere artikel 35, 50 en 64
Waar de landelijke partij donaties binnen 3 dagen aan de autoriteit moet melden, moet de afdeling het binnen 3 weken online publiceren. In verkiezingsjaren zijn er weer andere regels en termijnen. De verschillen in de werkwijze en termijnen in deze en andere artikelen zorgt voor onduidelijkheid en aanvullende regeldruk. Waarom is gekozen voor verschillende termijnen en werkwijzen in plaats van een uniform systeem?
- Artikel 59
Partijen worden verplicht om binnen vijf werkdagen na de eerste publicatie of verspreiding van een politieke advertentie een kopie hiervan en een transparantieverklaring aan de Autoriteit te sturen.

Dit zorgt voor een enorme aanvullende administratieve last. Zowel bij alle politieke partijen als bij de Autoriteit. Het gaat in campagnetijd al snel om tienduizenden

advertenties. Is er goed in kaart gebracht welke administratieve dit oplevert? En is dit in verhouding met de baten die hier tegenover staan?

Is de minister zich ervan bewust dat zowel Meta als Google al een openbare database van alle politieke advertenties hebben?¹ Wat is de toegevoegde waarde van een parallelle database met dezelfde informatie over deze advertenties? In welke vorm en op welk detailniveau moet de informatie als bedoeld in dit artikel worden aangeleverd bij de Autoriteit?

- Artikel 73

Een nieuw verkozen partij wordt verplicht om binnen drie maanden na de verkiezingen aan de openbaarmakingsplicht te voldoen.

Dit zorgt voor een grote uitdaging voor nieuw verkozen partijen direct na de verkiezingen. Dit zal, naar verwachting, volledig door vrijwilligers gedaan moeten worden. Hoe worden deze partijen daarbij ondersteund vanuit het ministerie of de Autoriteit?

We hopen dat de bovengenoemde punten meegenomen worden in verdere verbeterlagen op de conceptwet. Mocht u nog verdere toelichting op bovengenoemde zaken willen, kunt u contact met mij opnemen.

Met vriendelijke groet,

[Redacted]

[Redacted] partijbureau Volt Nederland

¹ Google: <https://adstransparency.google.com/political?political®ion=NL>

Meta:

https://www.facebook.com/ads/library/?active_status=all&ad_type=political_and_issue_ads&country=NL&media_type=all